

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ Λ'
ΑΡΙΘ. — 50

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1909

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅσον τὸ ὄθωμιαν, κρῆτος μερίτινα ἀργυρὰ . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῇ ἑσπερικῇ φράγκα χρυσά 25

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

+ Ὁ Ἐλασσώνος ΠΟΛΥΚΑΡΤΟΣ (Πρόεδρος)
+ Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, BENIAMIN
+ Ὁ ἀρχιγραμματὴς τῆς Ὑ. Συνόδου ἀρχιμ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΛΕΩΝ

Πάσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυνθεὶς ἐπ' ὀνόματι τοῦ διευθυντοῦ τοῦ γραφείου κ. Μ. Βασιλείου Β γραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Πάσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραίτητως νὰ φέρῃ τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου καθὼς καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκέψεις ἐπὶ ταῖς μωαμεθανικαῖς ἑορταῖς τῶν θυσιῶν — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἀποσημειώματα Γερασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας — Ἀύσις ἀπορίας περὶ κωλύματος γάμου ἔλα οἰονεὶ ἀγχιτείτας ἐκ διαλύου — Περὶ μαθητικῶν ποιῶν — Ὁ ἱερεὺς κλέψας καὶ ἡ πρὸς τὸν γάμον σχέσις αὐτοῦ ἐν τῇ ὁρθόδοξῃ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ — Δικαστικὰ ἀγγελίαι.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΜΩΑΜΕΘΑΝΙΚΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ ΤΩΝ ΘΥΣΙΩΝ

Τῇ παρελθούτῃ πέμπτῃ ἤρξαντο αἱ παρὰ μωαμεθανοὺς ἑορταὶ τοῦ κουρδάν — βατραχίου, διαρκέσασαι μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς κυριακῆς. Τὰς ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς ταύταις συγχαρητικὰς προσήρσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους υπέβαλεν εἰς τὴν Α. Α. Μ. τὸν σουλτάνον, ἐντολὴν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικήν, ὁ σέβ. μητροπολίτης Πισιδείας κ. Κωνσταντῖνος, ὃ συνοδεύει ὁ πανσόλγ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Βενιαμίν, ὡς καὶ ὁ ἀρχων καπουκεχαγιάς κ. Οἰκιάδης. Τὰς προσήρσεις τῶν μὴ μωαμεθανικῶν κοινοτήτων αἰτίνας ἐξεπροσωποῦντο, δι' ἀπεσταλμένων, ἐκτὸς τοῦ σοφολγ. ἀρχιγραμματίου, παραστάτος αὐτοπροσώπως, ἡρμηνεύσεν ὁ προϊστάμενος αὐτῶν μητροπολίτης Πισιδείας διὰ τῆς προσφωνήσεως ταύτης

Μεγαλειότατε,

Ἱερὸν καθήκον ἐκπληροῦντες, παριστάμεθα σήμερον ἐνώπιον τῆς Υ. Α. Μεγαλειότητος ἐν ὀνόματι τῶν ἐθνῶν,

ὡν ἀνευματικὰς προιστάμεθα, ἵνα υποβάλωμεν εἰλικρινὴ συγχορησίαν τῇ Ὑμ. Α. Μεγαλειότητι, καταξιώθειση πανηγυρίσαι σήμερον θεῖα συνάξει τὴν μεγάλην ἑορτὴν τοῦ Βαϊραμίου. Ὅθεν, ἐπὶ τῇ εὐσήμεν ταύτῃ εὐκαιρίᾳ, εὐλαβεῖς εὐχὰς καὶ δεήσεις ἀναπέμπομεν πρὸς τὸν Ὑψιστον Θεόν, ἵνα διατηρῇ τὴν Α. Α. Μ. τὸν πρῶτον ἡμῶν συνταγματικὸν βασιλέα ὑπὲρ καὶ μακροήμερον ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ θρόνου τῶν Ὀσμανιδῶν καὶ διαφυλάττῃ αὐτὸν ἀπὸ πάσης ἐγκοσμοῦ θλίψεως, ἐπ' ἀγαθῇ μὲν τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος, χαρὰ δὲ τῶν τὴν κραταίαν αὐτοῦ βασιλείαν συναπαρτιζόντων λαῶν.

Εἴησαν τὰ ἔτη τῆς Υ. Μεγαλειότητος παρὰ Θεοῦ πάμπαν πολλά.

Μετὰ τὴν εἰς τὴν τουρκικὴν μετάρρασιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἐξοχ. καπουκεχαγιά, ὁ μεγαλειότατος ἀναξ, εὐμενῶς ζητήσας καὶ λαβὼν τὸ τουρκικὸν κείμενον τῆς προσφωνήσεως, ἐξέφρασε τὴν ἄκρην αὐτοῦ εὐαρέσκειαν διὰ τὰς εὐχὰς τῶν ἐθνάρχων.

Διὰ τοῦ πανσοιολγ. Μ. πρωτοσυγγέλλου ἡρμηνεύθησαν αὐτήμερον αἱ πατριαρχικαὶ προσήρσεις τῇ μεγάλῃ βεζύρῃ, τῇ νῦν καὶ τῇ πρώτῃ σεηγουλισλάμῃ, τοῖς προέδροις τῶν νυμβετικῶν Σωμάτων, τῇ πρώτῃ μεγάλῃ βεζύρῃ Φερῆς πασᾶ — τῇ δὲ ἐπιούσῃ τῇ ἐξοχ. πρεσβευτῇ τῆς Περσίας καὶ τοῖς ὑφυπουργοῖς — εἰς τὰ λοιπὰ μέλη

του ύπουγκο σύμβουλου, ὅστι ἔτυχον ἐκτὸς τῶν μεγάλων αὐτῶν, κατέλειπον ὁ πατριαρχικὸς ἀπεσταλμένος ἐπισκεπτήριον, δηλοῦν τὴν ἐπίσημον ἀποστολὴν αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ ἀρχιγραμματέως τῶν ἀνακτόρων ἡ Α. Α. Μ. διεβίβασε καὶ δημοσίᾳ τὴν ἄκραν αὐτοκρατορικὴν εὐαρεσκείαν καὶ τὰς εὐχαριστίας ἐπὶ ταῖς συγχαρητικαῖς προσρήσεσι τῶν πνευματικῶν προϊσταμένων τῶν μὴ μαωμανικῶν κοινοτήτων, τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν ἐν τέλει:

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Νέοι μτροπολιταί.—Τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν τριμηνίαν ἀναδειχθέντων μτροπολιτῶν ἀνεχώρησαν εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν οἱ πανιερ. Δρυϊνουπόλεως καὶ Ἀλβίνου κ. Βασίλειος καὶ Ροδοπόλεως κ. Κύριλλος, τῷ σαββάτῳ μὲν ὁ πρῶτος, τῇ προχθὲς δὲ δευτέρᾳ ὁ δεύτερος. Ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου προέπεμψεν αὐτοὺς ὁ ἱερολογ. τριτεύων κ. Καλλίνικος, τὸν δὲ πανιερ. μτροπολίτην Δρυϊνουπόλεως καὶ οἱ σεβασμ. μτροπολιταὶ Ἰωαννίνων καὶ Σάμνης.

Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια.—Ἡ ἐδύομις δημογεροντία Μιτυλήνης, ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀνάγκαν τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ ἡμετέρου φύλλου καὶ τὴν διάδοσιν αὐτοῦ εἰς εὐρύτερον κύκλον, ἀνέθηκεν εἰς ἐπιτροπεῖαν ἐκ τῶν κκ. Δ. Σάλλα, Δ. Βαρθολομαίου καὶ Ι. Φωτίου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ πανορ. πρωτοσυγκέλλου τῆς μτροπόλεως, τὴν φροντίδα τῆς ἐγγραφῆς συνδρομητῶν μεαζὺ τῶν ἐνδεῶν καὶ φιλογενῶν μιτυληναίων.

Πατριαρχικαὶ προδούσεις.—Ἐπὶ ταῖς ἀγομέναις χθὲς καὶ σήμερον καὶ αὐρὰν ἑορταῖς τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Θεολογ. ἀκαδημίας Παιουπόλεως ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμ. πατριάρχης, συμμετέχων νοερώς αὐτῶν, τηλεγραφικῶς συνεχάρη σήμερον τῇ ἀκαδημίᾳ, εὐχόμενος τὰ δόντα.

Ὀνοματικαὶ ἐορταί.—Τῷ σαββάτῳ, 12 μεσοῦντος, ἡ Α. Θ. Π. τηλεγραφικῶς συνεχάρη τοῖς τὴν ὀνοματικὴν αὐτῶν ἑορτὴν ἄγουσι τῷ τε ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου σχολάζοντι μακαριωτάτῳ πατριάρχῳ κ. Σπυρίδωνι πρῶνι Ἀντιοχείας καὶ τῷ πανιερ. μτροπολίτῃ Βελῆς καὶ Κόνιας—τῇ δὲ κυριακῇ, 13, τῷ ἐπίσης ἐορτάζοντι πανιερ. μτροπολίτῃ Κερπάρου καὶ Κόσσου κ. Εὐγενίῳ δι' ἐπιστολῆς, ἅτε μὴ ὑπαρχούσης τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας μεαζὺ τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν δύο τούτων νήσων.

Ἐφημερίδες.—Ἀπὸ τριῶν ἐβδομάδων ἤρξατο τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς ἐφημερίς ἑλληνικὴ νέα τὸ «Θάρρος», καθημερινή, γραφομένη καὶ ἐκδιδομένη ὑπὸ τοῦ ἔλλογ. κ. Ἀντ. Οἰκονομίδου, δοκίμου χειριστοῦ τῆς γραφίδος. Εἰς σχῆμα μέγα ἐκτυπωμένη γράφεται καλῶς, διακρινομένη διὰ τὸν πλοῦτον τῆς ὕλης. Εὐχόμεθα πᾶσαν αὐτῇ προκυπὴν—τὴν

αὐτὴν δ' εὐχὴν ποιοῦμεθα καὶ ὑπὲρ τῆς ἐν Θεσσαλονικίᾳ νέας ἑλληνικῆς ἐφημερίδος «Συντάγματος», ἣν διακρίνει πρὸς τῷ πλούσιῳ περιεχομένῳ καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ αὐτῆς ἐκτύπωση.

Σωματεία.—Τῇ κυριακῇ, ἡ εἰς Ταταῦλα Φιλόπτω-
χοῦ Ἀδελφότης, ἡ μετὰ διέτικν πανθηκονταετίαν εὐεργετικῶν βίου συμπληροῦσα, ἰώρτασε τὴν ἐπέτειον αὐτῆς, ἱερουργοῦντος τοῦ ἐκ τῶν σεβ. συνοδικῶν μητρ. Πισιδίας, ἐκπροσωποῦντος διὰ τὸν παναγιώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην. Ἐν τῇ συνελεύσει τῶν μελῶν, τῇ γενομένῃ μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, παρήσαν ὁ ἐξ. πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος, ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐξ. πρεσβετοῦ τῆς Ρωσσίας, ὁ ἐνδοξ. διονικητὴς τοῦ Πέραν Μουσιεδδιν βέης καὶ πολλοὶ τῶν τιμῶντων τῷ ἥτις Ἀδελφότητος ἔργον. Ἡ λογοδοσίς τοῦ διοικ. συμβουλίου ἀπέδειξεν ὅτι μετὰ τὴν τοῦ Σταυροδρομίου Φιλόπτω-
χον Ἀδελφότητα τάττεται ἡ εἰς Ταταῦλα, ἰεδοῦσα κατὰ τὸν μέχρι τοῦδε βίον αὐτῆς ἐπέκεινα τοῦ ἐνὸς καὶ ἡμέτερος ἑκατομμυρίου γροσθῶν ὑπὲρ ἔργων εὐποιίας. Ὁ πατριαρχικὸς ἀντιπρόσωπος—ἐξήρασε τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας, ὁ δὲ ἐξ. πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος τὰς προαρήσεις αὐτοῦ.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΝ ΡΩΣΙΑ.—Ἐπὶ τοῖς ἑγκαίνιοις τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἐν Ρωσσίᾳ κοινότητος, ἃ πρὸ τριμηνίας σχεδὸν ἐτελέσθησαν, ἡγγέλθη μετὰ χαρᾶς ἡ ἀναγνωρίσις καὶ ὑπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς τοῦ τόπου κύρωσις τῶν δικαίων τῆς ὁμογενοῦς ταύτης κοινότητος. Κυριώτερον τούτων ἐστὶν ὅτι οἱ ἱερεῖς τοῦ ναοῦ, διοριζόμενοι καὶ παύόμενοι κατ' ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς κοινότητος, ἐσονται Ἕλληνες καὶ θέλουσιν ἱερουργεῖ ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ· ὅτι κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπίας τοῦ ναοῦ, ἐκλογεῖς καὶ ἐκλέεμοι ἐσονται Ἕλληνες, οἰκιστὴς ποτε κἂν ἔχωσιν ὑψηλοῦτητα· ὅτι ὁ ναὸς ἐπὶ δεκαετίαν ἔσται ἀπληλαγμένος οἰκιστῆτος φόρου, οἱ δὲ ἐπίτροποι αὐτοῦ θέλουσιν ὑπέχει εὐθύνας, ἐπὶ τῇ διαχείρισί τοῦ ἱεροῦ χρήματος, ἐνώπιον τῆς κοινότητος.—Τὰς προόδους τῶν ἑλληνικῶν ἐν Ρωσίᾳ κοινωτήτων ἀναγράφει συνηθιστορ ἡ ἐν Ὁδισσῶ ἑλληνικὴ ἐφημερίς «Κόσμος» μετὰ χαρᾶς ἀναγγέλλουσα καὶ δωρεάς, ἃς ποιοῦνται τὰ μέλη τὰ ταύτας ἀποτελοῦντα, ὑπὲρ τε τῶν παρ' ἑαυταῖς ἱερῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν ἐτέραις ἑλληνικαῖς πόλεσιν. Εὐμενίζῃ δὲ τὸν κατὰ τόπου κυβερνητικὸν ὑπακόλληλον καὶ τῇ ἐπινύσει καὶ εὐλογίᾳ τῶν πανιερ. ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων, ἀκαίον διακρίνεται τὸ πατριωτικὸν ἰδίως συναίσθημα παρὰ ταῖς ἑλληνικαῖς παροικίαις, ὧν αὐποτετὰ συμπερόντα, ὁλικά καὶ ὅλικά, προστατεῖν αὐσα προήγαγεν ἡ μεγάλη καὶ εὐσεβὴς αὐτοκρατορία τῶν τσάρων.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων

Ὁφθίκια καὶ σταυροί.—Ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων ἀπενεμήθη τὸ ὀφθίκιον μὲν τοῦ λογοθέτου τῆς Ἐκκλησίας ταύτης τῷ ἐξοχ. πρῶνι ἡγε-

μόνη τῆς Σάμου Κωνσταντίνῳ Βαζιάνῃ ἐπέντη, διορισθέντι καὶ εἰς τὴν θέσιν νομικοῦ συμβούλου τοῦ πατριαρχικοῦ τοῦ-
του θρόνου.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ὁ πατριαρχικὸς ἐπὶ τῶν τῶν σχολῶν εὐρίσκειται ἐν τῷ γραφεῖ
τῆς Π. Κ. Ἐκπαθ. Ἐπιτροπῆς (τέως τῆς Μοναστηριακῆς) τοῦ σάβ-
βατον μ.μ. (ἑρ. 1—4 112) καὶ τὴν τρίτην π.μ. (8—12).

Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Π. Κ. Ἐκπαθ. Ἐπιτροπῆς

ΑΠΟΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ

πατριάρχου Ἀλεξανδρείας

Ἐκ παλαιῶν κώδικων τῆς τέως ἐπισκοπῆς Μετρώων
(πρὸ εἰκοσιπενταετίας μεταγραφείσαν) ἐξέδωκα βρα-
χεῖαν ἀναγραφὴν τῶν μεγάλων διεμνηνῶν τῆς Τ.
Πύλης· σήμερον, ἐκδίδων ἀποσημειώματά τινα Γερα-
σίμου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας περὶ τῶν κατ' αὐ-
τὸν χρόνων, ἀνάγκη ν' ἀναγγείλω ὅτι τὰ κυριώτερα
τοῦ τότε σωζομένου κώδικος μετέγραψεν, ἐμῇ αἰτή-
σει, ὁ τότε διδάσκαλος ἐν Μέραις Γ. Χαριστιάδης, εἰς
ὃν ἐπέβαλε τὴν μεταγραφὴν (1884) ὁ κατ' ἐκεῖνο τοῦ
χρόνου μητροπολίτης Ἡρακλείας (ὁ ἀπὸ Σερρών)
Γρηγόριος.

Τὴν ἀμαθίαν, ἣν ὁ Γεράσιμος Ἀλεξανδρείας
ἐλλεινολογεῖ ἐν τῷ σήμερον ἐκδιδόμενῳ ἀποσπάσμα-
τι, παριστὰ διὰ ὑποφερτοτέρων χρωμάτων ὁ Κούμας ἐν
τῷ ΙΒ' τόμῳ τῆς «Ἱστορίας τῶν ἀνθρωπίνων πρά-
ξεων». Ἐκεῖνο δ' ὅπερ κερδαίνομεν νῦν ἐκ τοῦ ἀποση-
μειώματός ἐστιν ἡ γνώσις τοῦ ὀνόματος τοῦ «πρὸ ἑκα-
τὸν ἐνενήκοντα ἐτῶν» χρηματίσαντος ἐπισκόπου Με-
τρώων Γερμανοῦ, Ἐπειδὴ ὁ Γεράσιμος ἔγραφε τῷ 1775,
συνάγομεν ὅτι Γερμανὸς ὁ Μετρώων ζῆν τῷ 1585.

Περὶ τῶν παλαιωτέρων ἐπισκόπων Μετρώων ὀλί-
γιστα γινώσκωμεν. Ὀλίγα μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς
Κωνσταντινουπόλεως ἔτη, καθὼς συνεπέρανα παλαιῶν
ἐξετάζων ἔγγραφον, ἦν ἡ ἐπισκοπὴ καθηρημένη κα-
θὺ συγχωνευθεῖσα τῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιε-
πισκοπῇ μετὰ τῆς μητροπόλεως Δέρκων, ἡ τοῦλάχισ-
τον χωρίων τινῶν αὐτῆς. Ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἀρα
μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐπισκόπων Μετρώων, γνωρίζεται ὁ
Γερμανὸς, διότι παρὰ Regel ἀναφέρεται Μετρώων Θεω-
νᾶς τῷ 1590 ἐν σελ. 90 τῶν «Γρακοβιζαντινῶν Ἀνα-
λέκτων», ἐκ δὲ τῆς «Τουρκογρακίας», ἐν ᾗ ἐκδίδεται
ἡ καθαίρεσις Ἰωάσαφ πατριάρχου τοῦ Μεγαλοπρε-
ποῦς (σελ. 174), μανθάνομεν ὅτι τῷ 1565 ἐπίσκοπος
ἦν ὁ Προκόπιος. Ἐκ τῶν κατὰ τὴν ΙΖ' ἐκατονταετη-
ρίδα γινώσκωμεν τὸν κατὰ αὐγουστον τοῦ 1675 θα-
νόντα Τιμόθεον καὶ τὸν ἀμέσως ἐκλεγέντα Ραφαὴλ,
οὗ τὸ ὑπόμνημα τῆς ἐκλογῆς εὐρίσκει ἐν τῇ «Νομικῇ
Συναγωγῇ», ὡς καὶ τὸν κατὰ αἶματόν τοῦ 1695 ψηφι-
σθέντα Μακάριον, ἀντὶ τοῦ παραιτησαμένου τὸν θρό-
νον Γεδεών, οὗ ἡ τὴν ἐκλογὴν καὶ χειροτονίαν ἀγ-

γέλλουσα πρᾶξις τοῦ Νεοφύτου, μητροπολίτου Ἡρα-
κλείας σώζεται ἐν τῷ 487 χαρτίνῳ κώδικι τῆς πα-
τριαρχικῆς τῶν Ἱεροσολύμων βιβλιοθήκης.

Περὶ τοῦ Γερασίμου Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τοῦ Δα-
πόντε (ἐν Καταλόγῳ τῶν ἐπιστῶν ῥωμαίων) γινώσκο-
μεν ὅτι ἐγεννήθη ἐν τῇ νήσῳ Λέρῳ, ἐν ᾗ καὶ ἕτεροι δια-
πρεπεῖς ἐγεννήθησαν ἱεράρχαι. Ἰσως ἐχειροτονήθη
Μετρώων κατ' αὐγουστον τοῦ 1760, ὅτε Μεθόδιος ὁ
Μετρώων ἐψηφίσθη μητροπολίτης Ἡρακλείας. Ἐν μη-
νὶ ἰουνίῳ, 1783, θανόντος Κυπριανοῦ τοῦ Ἀλεξαν-
δρείας, ἐξελέγη πατριάρχης ὁ Γεράσιμος, ἀπὸ Μετρώων
μετατεθείς, τῶν κανονικῶν ψήφων γενομένων ἐν τῷ ναῷ
τῶν Ἀσωμάτων ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι. Μετὰ πέντε ἔτη,
τῇ 6 αὐγούστου 1788 ἀπεβίωσεν ὁ Γεράσιμος ἐν
Ἀλεξανδρείᾳ. Τί ἔπραξεν ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὲρ τῆς ἀπο-
στολικῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης ἀπόκειται τοῖς κληρι-
κοῖς τοῦ θρόνου τούτου ν' αἰρεθῇ ἰσχυρῶς καὶ διδάξω-
σιν ἡμᾶς. Ἀπὸ τῆς «Ἱεροσολυμιτικῆς Βιβλιοθήκης»
(τόμον Α', ἐν Πετρούπολει, σελ. 412) μανθάνομεν ὅτι
ὁ Γεράσιμος ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν διδάσκα-
λον τοῦ νεοσυστάτου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σχολείου, Γε-
ράσιμον καὶ τοῦτον καλούμενον, ἰσως δὲ τὸ σχολεῖον
τοῦτο συνεστήθη ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Γερασίμου.

Ἐτέρᾳ τινα σημειώματι τοῦ Γερασίμου, ἀναφε-
ρόμενα εἰς τὸν πρὸ τῆς συνθήκης τοῦ Κιουτσούκ Κα-
ριναρτζή ῥωσσοτουρκικὸν πόλεμον, ἀδύνατον ν' ἐκδο-
θῶσιν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ.

M. I. I.

Ἡ κατὰστασις τῶν προγεγονότων ἀρχιερέων καὶ κληρι-
κῶν κατὰ τὴν ἐπισκοπὴν Μετρώων μεγίστην ἐμφαίνει τὴν
ἀμαθίαν, ὡς μὴδὲν τῶν ἡδὴ πολυγυμνήτων:] διαφέρειν,
Καὶ ἔστιν ἀλίθεια. Ἡ γὰρ τοῦ ἑλληνικοῦ γένους μετὰ τὴν
ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀβιότους καὶ ἀπεικταί-
κα κατὰστασις ὅλων καὶ τοῖς ἀρχιερεῶσι αὐτοῖς. Θυμῶν πῶς
οὐκ ἐξέλιπεν ὅλως ἡ καθολικουμένη κοινὴ τῶν ἑλλήνων
γλώσσα ἐκ τῆς Ἑλλάδος αὐτῆς ὑπὸ βαρβάρων τελοῦσας καὶ
καταπολεμουμένης· πῶς δὲ καὶ χριστιανοὶ εὐρίσκονται φυ-
λάσσοντες τὰ ἔθιμα τῶν χριστιανῶν. Ὁρῶμεν γὰρ τοὺς ἐν
τῇ Ἀνατολῇ κατεκλιθεῖντες ὀλιγοπληθεῖς χριστιανούς μὴδ'
ὅπως οὐκ εἰδότες μὴ ὅτι γε γράμματα, ἀλλ' οὐδὲ τῆς καθο-
μιλουμένης γλώσσας τῆς κοινῆς τὴν γνώσιν διὸ οὐδὲ ξένον
καὶ ἐν τοῖς πρὸ ἡμῶν καὶ μεθ' ἡμᾶς χρόνοις ἀμαθεῖς καὶ
ἀγράμματοι γίνονται ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ τοὶ
γε τῶν πραγμάτων ἄλλην μορφήν δεξαμένων, συγχωρούντων
ἐν διαφόροις τόποις διδασκάλους καὶ σχολεῖα εἶναι, μισθο-
μένων τῶν μαθητῶν.

Ἡ τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν ὑπαρξάντων ἀρχιερέων ἐνταῦθα
κατὰστασις ὅλων ἐκ τῶν καταγεγραμμένων ἀρχιερατικῶν
ἰδιοχείρων τὰ γὰρ τοῦ κύρ Γερμανοῦ ἰδιόχειρα, ὡς ἐκατον-
ενενήκοντα ἡδὴ ὄντος, καὶ τὰ τῶν μετὰ τούτων τῆς πα-
ρελθούσης καὶ ἐνστάσης ἐκατονταετηρίδος, ὅποιοι τ' ἐγί-

νοντο και τίνες ὑπῆρξαν ἐν τῇ ἐπιδόσει οἱ προκαταρξάντες ἐπίσκοποι Μιστρῶν γνηρίων ἴσιν. Ἄλλ' ἐκείνους μὲν οὐκ ἐμέλησαν ἐπιδόσεις γραμμάτων, ἡ πίστη τῶν ἡμῶν δὲ σκοπὸς ἡ μαθήσις τοῦ διαφέρειν ἐκείνων λόγους καὶ γράμματα; Ἄπαγε. Ἐν ἡμῖν τέλος, κλπ.

Ἀλλὰ τί οὐκ ἂν εἶποις, περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν, τῆς τε παρεκκλησιαστικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς; Τῶν γὰρ χρόνων ἐξ ὧτου ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τοῖς ἀπανταχοῦ ἔθνεσιν εἶδει καὶ βίῳ καὶ λόγῳ ἀξίους εἶναι τοὺς τὰ πρῶτα τῆς πίστεως θεμέλια καταβάλλοντας, ὡς ἂν ἡ τοῦ κηρύγματος πρόοδος ὁ καλὸς εἴη καὶ εὐδρομος [ἀγών] τοῖς τρέχουσιν ἐθέλουσι. Ταῦτην καὶ ὁ Κύριος αὐτοὺς ἐκ πάντων τοὺς δώδεκα ἐξέλεξατο· οὐ γὰρ οἱ μαθηταὶ τὸν διδάσκαλον ἐξητήσαντο, ἀλλ' αὐτὸς ἔργους τε καὶ λόγους πρὸς ἐκείνους τοὐτοῦ ἐραυκάσατο, ὡς ἡ τοῦ ἱεροῦ Βύχγγελίου ἀληθὴς ἱστορία ἡμῖν παραδίδωσι. Τούτους γὰρ τοὺς δώδεκα, ἀμαθεῖς καὶ ἀγραμμάτους ὄντας, σοφοὺς τῇ τελεσιουργίᾳ τοῦ παναγίου Πνεύματος δυνάμει πεποίηκεν, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ βασιτάσαι ἐναντίον τῶν ἐθνῶν τὸν ἐνσεβῆ καὶ ἀληθῆ τοῦ Κυρίου λόγον καὶ ἐπισυναΐσαι ἅπαντα τοῦ λογικοῦ ἀγροῦ τὰ ὄργανα ἐν τῇ νουθεσίᾳ τῆς πίστεως ἁλῶν. Λευκαὶ γὰρ ἦσαν καὶ πρὸς θεισμὸν ἑτοιμοὶ αἱ τοῦ Χριστοῦ μου ἀρουραὶ καὶ μόνον τῶν ἱερῶν ἰδόντο. Αὐτοὺς τοίνυν ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον κηρύττοντας τὰ μέγιστα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπιστρέφοντας τοὺς πεπλανημένους πρὸς τὴν ἀληθῆ τῆς ἀμαρτήτου πίστεως ἡμῶν γνώσιν, ἐπιστρέφειν τε αὐτοὺς λόγους καὶ γράμμασιν, ἀλλὰ καὶ διὰ δόξης καταλείπειν ἀξίους, τῷ αὐτῷ ζῆλῳ στοιχοῦντας καὶ πολιτευομένους, ἀράδους, ἀπῆρους, ἀσθενεῖς, μόνῃ τῇ τοῦ Θεοῦ ὁλῇ τῇ θάρσει ἐπισθεῖν. Οὗτοι ὑπῆρξαν τὰ πρῶτα τῆς πίστεως ἡμῶν θεμέλια, οἱ λόγοι καὶ γράμματα τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ρυθμίσαντες καὶ κοσμησάντες, τούτων οἱ λόγοι νόμοι τινεῖς καὶ ὅροι τοῖς μετ' ἑπειτα παρεδόθησαν, τούτους καὶ ἡμεῖς πάντες ὑπέχομεν, καὶ οὐδὲ κεραῖαν καταδεχόμεθα παραλείπειν ἢ ἐπιθεῖναι τοῖς ὅσα ἡμῖν παρεδεδώκει· δι' αὐτῶν οἱ ὅσιοι, οἱ μακάριοι καὶ πάντες οἱ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ τρέψαντες αἰμασί τε καὶ ἀγῶνι προήχθησαν ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνθρώπου προόδῳ, ὁπλοὶ πρὸς ὀπλισμένους καὶ πρὸς θάλασσαν καὶ ἀποστολὴν τῶν ἐνδοξῶν οὕτως καθοπλισάντες ἐκείτους καὶ ἀντιπαταξάμενοι, πάντας, τῇ τοῦ ἐνδοκμοῦντος Χριστοῦ χάριτι, τοὺς ἐναντίους ὑπέταξαν. Ἄλλ' ἦσαν ταῦτα τῶν πρῶτων, καὶ τὰ τῆς Ἐκκλησίας καλῶς προεβίβουν

(μνημονεύεται κατὰ τὴν αἰρέσιν καὶ τῶν καταβαλόντων αὐτὰς ἀγίων πατέρων, εἴτε διὰ τῶν λατινικῶν καινοτομῶν, καὶ γράφει)

ἡμεῖς γὰρ ἑτοιμοὶ ἐσμέν, τὴν προσθήκην τοῦ θείου συμβόλου καὶ τὴν τοῦ πάπα ἄλογον ἀρχὴν μετὰ τῆς τῶν ἀγίων καινοτομίας πατριεπισχεμένους καὶ μετακμηληθέντας, παραδείξασθαι καὶ πολλὰ καὶ ἀπειρα ἡμῖν κακὰ ὠνεῖδ' ὄντο". Οἰδοὶ πάντες, καὶ μὴ γράφωμεν, τοὺς φόνους, τὰς δημεύσεις, τὸν λατινικὸν διαγμὸν, καὶ τὰς βίαιας ὑπογραφάς, ἐξ ὧν ἡ δυστυ-

χία τοῦ ἡμετέρου γένους. Ἐξέλιπον πόλεις, ἀφῆκαν ἡρόνισθον ἐπαρχίαι· ἐρημοὶ πάντων τῶν καλῶν ἐγενόμεθα· λιμοκτονοῦμεν δουλοῦντες κατὰ τοὺς ἰσραηλῆτας τῷ πληθὶ καὶ πλινθίᾳ"

(ἀριθμῶν φορολογίας καὶ τὰ παρόμοια καὶ προσθήκας) αὐτὴ τοίνυν ἴστί ἡ ἐν τοῖς κατ' ἡμᾶς τῆς Ἐκκλησίας καταστάσεως, εἰς ἔσχατον ἀπορώσεως κίνδυνον καὶ εἰ μὴ Θεὸς τάχιν ἐπικουρήσει, ἀδύνατος ἄλλως διατηρηθῆναι. Ὁρῶμεν γὰρ τοῦτον τὸν πόλεμον τῶν πώποτε γενομένων ὀλεθριώτερον. Διὸ εἰ καὶ ἀμαθεῖς καὶ ἀγραμμάτοι οἱ τῆς Ἐκκλησίας προστᾶται κατὰ τοὺς ἐνεστώτας χρόνους, οὐ παρέα τοῦτο μεμπτοὶ οὐδὲ παρορατεῖται, τῆς ἀληθείας ἀδεκάστως ἀρνούσης.

αἴφω', σιπτεμβρίου 16'.

ΛΥΣΙΣ ΑΠΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΚΩΛΥΜΑΤΟΣ ΓΑΜΟΥ ΕΝΕΚΑ ΟΙΟΝΕΙ ΑΓΧΙΣΤΕΙΑΣ ΕΚ ΔΙΑΖΥΓΙΟΥ

(συνέχεια ἀπὸ τοῦ 49 τεύχους καὶ τέλους).

§. 6

(Γ) Περὶ τοῦ ὁρισμοῦ τῆς οἰονεῖ ἀγχιστείας ἐκ διαζυγίου.

Οἰονεῖ ἀγχιστεία ἐκ διαζυγίου καλεῖται ἡ ἐκ τοῦ διαζυγίου παραγομένη σχέσις μεταξὺ τοῦ ἐνὸς τῶν διεζευγμένων συζύγων, καὶ τῶν τέκνων τῶν γενηθέντων παρὰ τοῦ ἐτέρου μετ' ἄλλου συζύγου, μετὰ τὴν διάζευξιν.

Πρὸς εὐκόλῳν κατανόησιν τοῦ ὁρισμοῦ τούτου, υποθέσωμεν ὅτι ὁ Πέτρος διεζεύχθη τὴν σύζυγόν του Ἑλένην, ὅτι αὐτὴ μετὰ τὸ διαζύγιον ἦλθεν εἰς δευτέρου γάμου κοινωνίαν μετὰ τοῦ Μάρκου, μετ' οὗ ἔτεκε θυγατέρα τὴν Σοφίαν (κατὰ τὴν ἐρώτησιν). Οἰονεῖ ἀγχιστεία ἐκ διαζυγίου ὑφίσταται μετὰ τῶν Πέτρου καὶ τῆς Σοφίας.

Ἡ σχέσις δὲ αὕτη τῆς οἰονεῖ ἀγχιστείας περιορίζεται μόνον μετὰ τῆς Σοφίας καὶ τοῦ Πέτρου, μὴ ἐπεκτεταμένη εἰς οὐδένα συγγενῆ τούτου. Οὕτως οὐδεμία συγγενεὶς σχέσις ὑφίσταται μετὰ τῆς Σοφίας καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Πέτρου, τοῦ υἱοῦ (ὃν ἀπέκτησε μετ' ἄλλης γυναικὸς καὶ οὐχὶ μετὰ τῆς Ἑλένης), τοῦ ἀδελφοῦ ἀνεψιῦ, καὶ ἄλλου συγγενοῦ τοῦ Πέτρου.

§. 7

Δ) Μεταξὺ τίνων προσώπων περιορίζεται τὸ κώλυμα γάμου ἐν τῇ οἰονεῖ ἀγχιστείας ἐκ διαζυγίου.

Τὸ κώλυμα τοῦ γάμου ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς καὶ ἐκ τοῦ εἰρημένου ὁρισμοῦ συνάγεται, περιορίζεται μετὰ τῶν διεζευχθέντος συζύγου καὶ τῶν τέκνων, ἀτινα ἔτεκε μετ' ἄλλου ἀνδρὸς, μετὰ τὴν διάζευξιν, ἢ διεζευχθείσα.

Συνεπώς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος περίπτωσιν, ὑπάρχει κώλυμα γάμου μόνον μεταξύ τοῦ Πέτρου καὶ τῆς Σοφίας.

Μεταξὺ τῆς Σοφίας δὲ καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Πέτρου, τοῦ νιού (ὃν ἀπέκτησε μετ' ἄλλης γυναικὸς καὶ οὐχὶ μετὰ τῆς Ἑλένης), τοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ ἀνεψιού, καὶ ἄλλου συγγενοῦς τοῦ Πέτρου, οὐδὲν κώλυμα ὑπάρχει μὴ ὑπαρχούσης καὶ οὐδεμιᾶς συγγενικῆς σχέσεως, ὡς προερίηται.

Ἐπομένως ἀκωλύτως λαμβάνουσιν εἰς γάμον νομίμως τὴν Σοφίαν.

ὁ πατὴρ τοῦ Πέτρου

ὁ υἱὸς τοῦ Πέτρου (κατὰ τὰ ἐκτεθέντα)

ὁ ἀδελφὸς τοῦ Πέτρου (περὶ οὗ ἡ ἐρώτησις)

ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Πέτρου

ὁ υἱὸς τοῦ Πέτρου καὶ καθεξῆς.

§. 8.

Φρονοῦμεν ὅτι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν εἰρημένων κάλλιστα διεφωτίσθη καὶ ἐντελῶς κατενόησεν ὁ ἀναγνώστης, χωρὶς νὰ ὑπολείπεται οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ καὶ περὶ ἐλαχίστης λεπτομερείας

1) τί ἐστὶν ἀγχιστεία

2) ὅτι δὲν ἀναιρεῖται αὕτη

3) τί ἐστὶν οἰονεὶ ἀγχιστεία ἐκ διαζυγίου καὶ

4) μεταξὺ τίνων προσώπων περιορίζεται αὕτη.

Ὁ Παῦλος ἀκωλύτως λαμβάνει εἰς γάμον τὴν Σοφίαν.

§. 9.

Λαβόντες ἀφορμὴν ἐκ τῆς ὑποβληθείσης ἡμῖν ἐρωτήσεως, περὶ τοῦ ἀπασχολήσαντος ἡμᾶς ὡς αὐτὸν περισποδάστου καὶ ἀξίου ἰδιαίτερας μελέτης θέματος, προέβημεν εἰς τὴν λεπτομερὴ μετὰ διασαφήτικων παραδειγμάτων ἀνάπτυξιν τούτου, δημοσίᾳ, καθόσον αὕτη λύει μὲν τὴν ἀπορίαν, δύναται δὲ νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς διδασκαλία καὶ ὁδηγὸς, πρὸς λύσιν ἀποριῶν περὶ κωλυμάτων τοῦ γάμου, πανθομολογούμενης πολυπλόκων, πολυειδῶς καὶ πολυτρόπων.

† Ο ΠΑΜΦΙΛΟΥ ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΣ

ΠΕΡΙ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

Ἀπὸ τινος τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Τμήμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἀπασχολεῖ τὸ ζήτημα τῶν μαθητικῶν ποινῶν καὶ ἀμοιβῶν. Δὲν θεωρῶ διὰ τοῦτο ἀσκοπὸν νὰ μεταφράσω προχείρως τὸ σχετικὸν περὶ ποινῶν ἄρθρον τῆς περιφήμου Παιδαγωγικῆς Ἑγκυκλοπαιδείας τοῦ σεβαστοῦ μου καθηγητοῦ Γουλιέλμου Rein⁽¹⁾. Ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ackermann καὶ

καταλαμβάνει τὰς σελ. 917—927 τοῦ 5' τόμου (τῆς Α' ἐκδόσεως) Σ.

Α'. Τὸ ἀναπόδεκτον τῆς ποινῆς ἐν τῇ ἀγωγῇ καὶ ἡ διάφορος αὐτῆς ἐκτίμησις. Ἀνάγκη ἀκριβοῦς γνώσεως τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς ἐνεργείας τῆς ποινῆς. Ἡ ποινὴ ἔπαιξε πάντοτε σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ ἀγωγῇ. Ἐν ποίῳ βαθμῷ, ὑποδεικνύει ἤδη τὸ γεγονός ὅτι παρὰ τῇ κοινῇ συνειδήσει τιμωρία καὶ ἀγωγή, εἶναι σχεδὸν ταυτίσθημοι ἔννοιαι, καὶ ὅτι αἱ ἔννοιαι «τιμωρεῖν» καὶ «παιδαγωγεῖν» συμπίπτουσιν ἐντελῶς. Περισσότερον ἀκόμη παρὰ μὲ τὴν διὰ τῆς ἀμοιβῆς ἐπιτυγχανομένην ἀναπόδοσιν τῆς συμφώνου πρὸς τὸ καθήκον διαγωγῆς, ζῆτεῖ τὸ φυσικὸν συναίσθημα τὴν ἀναπόδοσιν τῆς ἐαυτίας πρὸς τὸ καθήκον διαγωγῆς, τὴν ἐξίσωσιν διὰ τῆς τιμωρίας. Ἐνταῦθα προστίθεται περισσώτερον ἢ ἐκεῖ, καίτοι οὐδαμῶς ἐν τῇ αὐτῇ ἐντάσει εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις καὶ εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα; ἀτὰρ ἐφαρμόζουσι τὰς ποινὰς, ἡ συναίσθησις τῆς παιδαγωγικῆς αὐτῶν σημασίας. Ὅτι αὕτη δὲκ ἔτυχε πάντοτε τῆς αὐτῆς ἐκτιμήσεως, διδάσκει ἡμῖν ἡ ἱστορία τῆς παιδαγωγικῆς, ἐκθέτουσα ὅτι, γενεὰς ξυλοκνηθέντων ἠκολούθησαν γενεαὶ κακοσυνειθισμένων καὶ ἀντιθέτως. Ἀναγνωρίζεται σχεδὸν γενικῶς καὶ ἄρκετὰ συχνὰ ἐκφράζεται ἡ λύπη, διότι ἀπέναντι τῆς σημερινῆς ἡμῶν νεότητος κυριαρχεῖ τὸ κακοσυνειθισμα. Ἐκείνος ὅστις, θεωρεῖ τὴν κατηγορίαν ταύτην ὡς δεδικαιολογημένην καὶ ἐντεῦθεν, τοιούτιστον ἐν μέρει, νομίζει ὅτι ὀφείλει νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἀνάγκων εὐρέως στρωμάτων τοῦ λαοῦ, δὲν εἶναι ἀνάγκη βεβαίως νὰ ἐπιθυμῇ διὰ τοῦτο τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὰς βαρβάρους συνήθειας παρελθόντων χρόνων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὀλίγα ἤθελον κατορθωθῇ μὲ τὴν γενικὴν ἀξίωσιν νὰ γίνῃ ἀντίδρασις κατὰ τῆς αὐθούσης κακοανατροφῆς δι' ἑντονωτέρων μέσων τιμωρίας. Δὲν προχωρεῖ τις μὲ τόσον γενικὸν κανόνα, ὅταν πρόκειται νὰ παράσχω συμβολὴν εἰς τὴν μεταβολὴν καὶ βελτίωσιν ἐκείνου, ὅπερ ἔστερεώθῃ ὡς συνήθεια, ὡς συνέπεια εὐρέως διαδεδομένην ἀντιλήψεων. Καὶ παιδαγωγικαὶ συνήθειαι καὶ ἀντιλήψεις μεταβάλλονται, μόνον ὅπως βαθμηδὸν, ἀποτελεσματικώτερον διὰ τῆς ἐξαπλώσεως καλλιτέρων ἰδεῶν. Ὅτι περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ποινῆς, ἔαν, ἐννοεῖται, πρόκειται νὰ δώσῃ τις τούτον μᾶλλον ὠριμώσεως ἢ διὰ τῆς φράσεως ὅτι δέον αὕτη νὰ βοηθῇ τὴν ἀνατροφὴν, καὶ ἀκόμη περισσότερο περὶ τῆς ἐνεργείας τῆς ποινῆς, δηλ. περὶ τῶν συνεπειῶν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ τιμωρουμένου, δὲν βασιλεῖται ἀκόμη πολλὰ, ὡς ἡ ἀναγκαία σαφήνεια οὐτε παρὰ τοῖς ἐξ ἐπαγγελματος παιδαγωγοῖς, ἀποδεικνύουσιν τὰ συχνὰ λάθη ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ παιδαγωγικοῦ τούτου μέσου, λάθη ἀτὰρ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ συνίστανται μόνον εἰς τὸ παρὰ πολὺ ἢ εἰς τὸ πολὺ ὀλίγον. Καὶ ἐπὶ τῆς ποι-

(1) Encyklopaedisches Handbuch der Paedagogik. Langensalza (Beyer et Soehne) 1899.

νῆς δύναται νὰ ἔλθῃ πλήρως φῶς μόνον διὰ θεωρίας ἀρκούντως βασίμου καὶ μεμορφωμένης.

Β'. Αἱ διάφοροι θεωρίαι διὰ τὰς ὑπὸ τοῦ κράτους ἐφαρμοζομένας ποινὰς καὶ ἡ ἀξία αὐτῶν διὰ τὴν παιδαγωγικὴν. Ἀπόλυτος καὶ σχετικὴ ποινικὴ θεωρία. Ποινὰ ἐκφοβισμοῦ, σωφρονισμοῦ, βελτιώσεως. Εἶναι φυσικὸν, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἐδόθη ἀφορμὴ πρὸς μόρφωσιν ἀκριβοῦς θεωρίας διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ κράτους, τῆς οργανωμένης κοινωνίας, ἀσκουμένης ποινικῆς ἐξουσίας. Ἐπειδὴ δὲ, πασιφανὸς ὑφίσταται ὁμοιότης τις μεταξὺ τῆς ὑπὸ τοῦ κράτους ἀσκουμένης ποινικῆς ἐξουσίας, καὶ τῶν ὑπὸ τῆς παιδαγωγίας χρησιμοποιομένων ποινῶν, θὰ πράξῃ καλῶς ἐκεῖνος ὅστις θέλει νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ὀρθὴν ἀποψιν διὰ τὴν κρίσιν τοῦ μέρους τούτου τῆς παιδαγωγικῆς ἐνεργείας, νὰ συμβουλευθῇ τὴν θεωρίαν ἐκείνην.

Ἐκεῖ συναντῶσιν ἡμᾶς πρὸ παντὸς δύο θεωρίαι, ἡ ἀπόλυτος καὶ ἡ σχετικὴ περὶ ποινῆς θεωρία. Ἐκείνη ἀναχωρεῖ ἀπὸ τῆς προϋποθέσεως, ὅτι ἡ ποινὴ δέον ἐν ἑαυτῇ νὰ ἔχῃ τὸν σκοπὸν τῆς. Ὁ σκοπὸς οὗτος εἶναι ἡ ἀνταπόδοσις. Ἀνταπόδοσις ὡς ποινὴ, εἶναι ἐπιστροφή τῆς λύπης ἥνπερ ὁ κακοποιὸς ἐπέφερεν εἰς ἄλλον. Μετὰ τῆς ἀποδόσεως ταύτης, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὑπό τινας περιστάσεις δύναται νὰ εἰσέλθῃ καὶ ἐκουσίᾳ τις ἀπόδοσις, ἐκπληροῦνται ἡ ἐξιλέωσις τοῦ παραπτώματος. Ἡ ἐξιλέωσις αὕτη ἔχει ἀντικειμενικὴν καὶ ὑποκειμενικὴν ὄψιν. Ἡ πρώτη συνίσταται εἰς τὸ τοῦ, ὅτι ὁ τιμωρηθεὶς διὰ ταύτης συμφιλιοῦνται πάλιν μετὰ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς κοινωνίας καὶ ἰδίως μετὰ τὴν θέντα, διὰ τῆς διαγωγῆς του. Ἡ δευτέρα ἐν τούτῳ, ὅτι ὁ τιμωρηθεὶς ὑποστὰς τὴν ποινὴν, αἰσθάνεται ἐλάφρυνσιν τῆς συνειδήσεώς του. Τοῦτο συμβαίνει πράγματι τότε μόνον, ὅταν ἡ ποινὴ ἀγαναριζέται ὑπὸ τοῦ τιμωρηθέντος ὡς ἐπαξία καὶ ἕνεκα τούτου ἐπιδοκιμάζεται. Ἡ ὑποκειμενικὴ αὕτη ἐξιλέωσις στηρίζεται ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ συναισθήματος, ὅπερ ἀπαίτεῖ ἀνταπόδοσιν τὸσον διὰ τὴν ὑπ' ἄλλων, ὅσον ἐπίσης καὶ διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου γενομένην ἀδικίαν, συναίσθημα, ὅπερ ὅμως προϋποθέτει ἠθικὴν τινα μόρφωσιν. Ἡ ἐξήγησις τοῦ φυσικοῦ τούτου συναισθήματος εἰ νὰ ἔργον τῆς ἠθικῆς ἥτις ἀνάγει τὰς ἠθικὰς ἀπαιτήσεις εἰς τινας γενικάς, ἰδεώδεις σχέσεις βουλήσεων, τὰς ἠθικὰς ιδέας⁽¹⁾, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτῆς, τῆς ἀναποδιδούσης δικαιοσύνης.

Ἡ σχετικὴ περὶ ποινῆς θεωρία θεωρεῖ τὴν ποινὴν μόνον ὡς μέσον, ὅπως ἐπιτευχθῇ διὰ τούτου ἕτερον τι. Τὸ ἕτερον τοῦτο εἶναι τριπλὸν: ἐκφοβισμός, σωφρονισμός, βελτιώσις.

Μεταξὺ τῆς ἀπολύτου καὶ τῆς σχετικῆς περὶ ποινῆς θεωρίας δὲν ὑφίσταται ποσὸς ἀντίφασις τις, ὥστε ἡ παραδοχὴ τῆς μιᾶς ν' ἀποκλείῃ τὴν τῆς ἄλλης. Ἡ μία εἶναι, πολλῶ μάλλον, ἀναγκαῖα συμπλήρωσις τῆς ἄλλης ἐν τῇ ἐννοίᾳ, ὅτι μόνον ἔχων τις πρὸ ὀφθαλμῶν ἀμφοτέρας τὰς ἀπόψεις ἀποκτᾷ σαφὴν ἰδέαν τῆς βάσεως καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ποινῆς. Κατὰ τὴν ἐκάστοτε παρουσιαζομένην περίπτωσιν, ἥτις καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν χρῆσιν τῆς ποινῆς, γίνεται φανερόν, ἂν ἡ ἀπόλυτος ἢ ἡ σχετικὴ περὶ ποινῆς θεωρία καὶ ποῖος εἰδικώτερον ὁ ἐκ τῶν τριῶν σκοπῶν, τοὺς ὁποίους ἡ τελευταία προβάλλει, κυρίως ἢ καὶ ἀποκλειστικῶς ἔχει σημασίαν.

Κατὰ πόσον τὰ μέχρι τοῦδε διὰ τὰς περὶ ποινῆς θεωρίας λεχθέντα, συμβιβάζονται μετὰ τὰς ποινὰς, τὰς ὁποίας ἐπιβάλλει ὁ ὑπὸ τοῦ κράτους ὠρισμένος ποινικὸς δικαστής, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ συζητηθῇ ἐν ταῦτα. Ἡμῖν πρόκειται μόνον περὶ τῆς ἀγωγῆς τῆς νεότητος, περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ παιδαγωγοῦ χρησιμοποιομένων ποινῶν. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος παρακολουθεῖ τὰς ἀνωτέρω σκέψεις ἐν σχέσει πρὸς ἐκείνας, θὰ δυνηθῇ εὐκόλως νὰ κερδίσῃ τι καὶ διὰ τὴν κατανόησιν τῆς ὑπὸ τοῦ κράτους ἐφαρμογῆς τῶν ποινῶν ὡς π.χ. διὰ νὰ ἐννοήσῃ τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῆς κυρίως ποινῆς καὶ τῆς ἀστυνομικῆς.

Εἶναι συνέπεια τῆς οὐσίας τῆς ἀγωγῆς ὅτι εἰς τὰς ποινὰς αὐτῆς τὸ σπουδαιότερον πρόσωπον παίζει ἡ σχετικὴ περὶ ποινῆς θεωρία. Τῇ ἀληθείᾳ καὶ διὰ τὰς προετοιμασθῇ ἀκόμη ὀρθὴν ἀντίληψιν ἐκείνου, ὅπερ θὰ διδάξῃ ἀργότερον εἰς τὸν μαθητὴν ἡ ἰδίᾳ αὐτοῦ πείρα, εὐκαιρίας δοθείσης δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ τὸ σημεῖον τῆς ἀναποδόσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ πάντα τὰ μέτρα αὐτῆς ἐπὶ τέλους ὑπηρετοῦσι τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν τῶν ἀνατρεφόμενων, ἀποδίδουσιν ὀλιγωτέραν βαρύτητα εἰς τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον ἔχει καθ' ἑαυτὴν ἡ ποινὴ, παρὰ εἰς ἐκεῖνο, δι' ὃ ποινὴ εἶναι μόνον μέσον.

Ἀλλ' ὅμως καὶ ὁ ἐκφοβισμός, ὁ σωφρονισμός καὶ ἡ βελτιώσις δὲν εἶναι σκοποί, οἷτινες καθ' ὁλοκληρίαν ἀποκλείουσιν ἄλλήλους. Ἀμφοτέροι οἱ πρῶτοι ὀφείλουσιν ἐν τέλει νὰ συνεισφέρωσιν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ζητεῖ ἡ τελευταία. Ἡ διαφορὰ εἶναι μόνον αὕτη, ὅτι αἱ ἐκφοβιστικαὶ καὶ σωφρονιστικαὶ ποινὰι ζητοῦν νὰ βοηθήσωσι τὴν ἀνάπτυν τῆς ἠθικῆς βελτιώσεως ἐμμέσως, ἐνῶ ἡ ἐνέργεια τῆς βελτιώσεως ποινῆς δέον νὰ εἶναι ἀμεσος. Δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ δώσῃ τις σημασίαν τινα ἐπὶ τῆς διαφορᾶς ταύτης, ἐὰν μὴ εἶχεν αὕτη ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ εἶδους τῶν ποινῶν καὶ ἔτι μάλλον ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν, καὶ δὴ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἡ ἐνέργεια αὐτῶν νὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ βαθμοῦ, καθ

1. Ὁ συγγραφεὺς ἐννοεῖ τὴν ἠθικὴν τοῦ Ἐρβάρτου, ἥτις στηρίζεται ἐπὶ τῇ διδασκαλίᾳ ταύτης τῶν ἰδεῶν. 2.

ὅν ὁ παιδαγωγὸς ὑπολογίζει τὴν ἐπιρροὴν ἐκείνων. Τοῦτο δύναται νὰ καταστήσῃ σαφές ὅτι μόνον ἀκριβεστερά ἐξέτασις τῶν ρηθεισῶν τριῶν ποιῶν.

(ἔπεται συνέχεια)

Σ.

Ο ΙΕΡΟΣ ΚΑΗΡΟΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΑΜΟΝ ΣΧΕΣΙΣ ΑΥΤΟΥ
ΕΝ ΤΗ ΟΡΘΟΔΟΞΩ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς μεταβαίνοντες ἤδη εἰς τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξετάζοντες τὴν ἱστορίαν τῶν τριῶν πρώτων αἰῶνων παρατηροῦμεν ὅτι, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ἡμέτερον ζήτημα, τὸ ἐλευθερον πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Παύλου δὲν εἶχον λησμονηθῇ ἐν τῇ πράξει τῆς Ἐκκλησίας. Ἀντιθέτως ὅμως καὶ παρὰ τὰς ὑγιεῖς ταύτας ἀρχὰς τάσεις. Τάσεις ἀσκητικαὶ, σύμφυτοι ἄλλως τε τῇ ἀνθρωπινῇ φύσει, ἀνέφάνησαν καὶ ἐντὸς τοῦ χριστιανικοῦ περιβάλου. Τὸ μὲν ἐκ μονομεροῦς ἐρμηνείας τῶν περὶ ἀγαμίας γνωστῶν τῆς Κ. Δ. χωρίων, τὸ δὲ ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχαίων φιλοσοφικῶν συστημάτων καὶ θεοσοφικῶν ἀρχῶν ἐμορφώθη ὑπὸ τινων ἡ σφαλὲρὰ δοξασία ὅτι ὁ ἀγάμος βίος αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ὑπερτερεῖ τοῦ ἐγγάμου, ὅστις ἐπὶ πλεόν διεβλήθη ὡς ἔργον Σαταϊκῶν καὶ ἀκάθαρτον. Τὰς πεπλανημένας ταύτας τάσεις ἡ Ἐκκλησία κατέκρινε καὶ ἡγήσθη ἐν τῷ προσώπῳ τῶν διασημοτέρων αὐτῆς ἀντιπροσώπων.

Ἄλλ' ἀνεξαρτήτως τῶν ἐμφαλμένων τούτων περὶ γάμου θεωριῶν, οἱ τὴν ἀγαμίαν ἀσκούντες ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ «ἐλπιδί τοῦ μᾶλλον συνέσεσθαι τῷ Θεῷ», κατὰ τὴν φράσιν τοῦ ἀπολογητοῦ Ἀθηναγόρου ἦσαν οὐκ ὀλίγοι καὶ διὰ τιμῆς πολλῆς ἤγοντο¹. Ἀνδρὲς δὲ ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως ὡς ἀπέχοντες δηλ. τοῦ γάμου, οὐδόλως διέφερον τῶν αἰρετικῶν, θεωρητικῶς δὲ ἴσταντο τούτων, διότι οἱ μὲν αἰρετικοὶ ἀπέχοντο τοῦ γάμου «διὰ βδελυγμίας» οἱ δὲ ὀρθόδοξοι «δι' ἀσκήσεων». Ἀπὸ τοιαύτης περιωπῆς ἐξεταζόμενος ὁ γάμος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθῇ κατ' ἀρχὴν ὡς κώλυμα ἱερωσύνης καὶ διὸ ὁ ἐγγαμος βίος ὡς μὴ συμβιβαζόμενος πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ κληρικοῦ. Οὕτω Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς (γεν. περὶ τὰ 150—160) ὑποστηρίζει τὴν περὶ γάμου θεωρίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς αἰρετικὰς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου δοξασίας τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ λέγει, ὅτι πᾶσα ἐκτὸς τοῦ νομίμου γάμου γαμικὴ σχέσις λογίζεται καὶ εἶναι κατακριτέα καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία «τὸν τῆς μῆς γυναικὸς ἄνδρα» πᾶν ἀποδέχεται κἂν πρεσβύτερος ᾗ, κἂν διάκονος «κἂν λαϊκὸς, ἀνεπιλήπτως γάμῳ χρώμενος²». Παρτιθέμενος δὲ καὶ ἐρμηνεύων τὰς περὶ γάμου γραφικὰς

μαρτυρίας προστίθηναι ὁ ἱερὸς συγγραφεὺς «τί πρὸς τὰς ταύτας εἰπεῖν ἔχουσι τὰς νομοθεσίας οἱ τὴν σπορὰν καὶ τὴν γένεσιν μυσαττόμενοι; ἐπεὶ καὶ τὸν ἐπίσκοπον τοῦ οἴκου καλῶς προϊστάμενον νομοθεῖ τῇ τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἡγεῖσθαι οἶκον δὲ κυριακὸν μίᾳς γυναικὸς συνίστησι συζυγία³. Εἶναι εὐνόητον ὅτι, ἐὰν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κλήμεντος ἐθεωρεῖτο τὸ ὁ γάμος ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἱερωσύνην οὐδόλως θὰ προσήγετο ὁ ἐγγαμος βίος τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἰσχυρὸν κατὰ τῶν βδελυσσομένων τὸν γάμον ἐπιχειρήμα.

Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ Ὀριγένης, ἐὰν τὸ ἐν Λατινικῇ μόνον μεταφράσει τοῦ Ρουφίνου σωζόμενον κείμενον εἶναι ἀξιώπιστον, συσχετίζων τὴν πρὸς τοὺς ἐγγάμους ὑπὸ τοῦ Παύλου γενομένην παραίνεσιν (Α' Κορ. ζ' 5) πρὸς τινα χωρία τῆς Π. Διαθήκης, γνωματεύει ὅτι ἂν οἱ κοινωονῦντες τῇς θείας εὐχαριστίας ἀπέχοντι τῶν γαμικῶν αὐτῶν, οἱ προσφέροντες τὴν θυσίαν ταύτην ὀφείλουσι νὰ ἀφιερῶσιν ἑαυτοὺς ὅλως εἰς συνεχή καὶ ἀδιάκοπον ἀγνότητά⁴. Λίαν ἀμφίβολον ἂν δὲν θεωρεῖται ἀγνότης (castitas) ἡ τῶν συζύγων ἔννομος γαμικὴ σχέσις ὑπὸ τοῦ Ὀριγένης ὅστις, ἐν ἐρμηνευτικῷ αὐτοῦ ἀποσπάσματι εἰς τὴν Α' Κορ., ρεωστὶ ἐκδοθέντι ὑπὸ τοῦ κ. Jenkins λέγει. «Ἐπεὶ τινες οἰοῦνται τὸν ἀγαμον πλεόν τι ἔχειν κατὰ τοῦτο τοῦ γεγαμηκότος, τὸν δὲ γεγαμηκότα ἡττῶν τι ἔχειν παρ' αὐτοῦ γεγαμηκέναι τοῦ ἀγάμου, θέλομεν φησὶ, διδάξαι ὅτι τῷ ἰδίῳ λόγῳ ἡ ἀγαμία ἀδιάφορόν ἐστιν, καὶ τῷ ἰδίῳ λόγῳ ὁ γάμος ἀδιάφορόν ἐστιν, δύναται γάρ καὶ ὁ ἀγάμος ὢν καὶ ἀληθῶς καθαρεῦσιν ἀπὸ πάσης μίσεως, ἄλλως δὲ κακὸς βιῶν. μὴ ὀφείλεισθαι ἀπὸ τῆς ἀγαμίας, δύναται δὲ τις ἐν γάμῳ ὢν καὶ τὰ τοῦ γάμου πράττων τάξει δὲ καὶ καιρῷ αὐτὰ ποιῶν, τὴν ἄλλην πολιτείαν σώζων, μὴ ἐλάττων εἶναι τοῦ ἀγάμου⁵. Ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς διδάσκαλος ἐρμηνεύων τὸ γνωστὸν τοῦ Παύλου χωρίον «δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον εἶναι μίᾳς γυναικὸς ἄνδρα» καὶ ἐπιζητῶν τὸν λόγον δι' ὃν ὁ Ἀπόστολος προτιμᾷ τὸν μονόγαμον τοῦ διγάμου λέγει «τίς οὖν οὐκ ἂν εὐλόγως ἐπαπορῇ τί δήποτε, ζητουμένου τοῦ ἄρχοντος τῆς Ἐκκλησίας, τὸν μὲν τοιοῦδε διγάμον οὐ καθίσταμεν διὰ τὸ τὸν γάμον λέξειν τὸν δὲ μονόγαμον, καὶ ἐν τύχῃ μέχρι γήρως συμβιώσας τῇ γυναικὶ, κρατοῦμεν ἄρχοντα, ἐσθ' ὅτε μὴδὲ γυμνασάμενον εἰς ἀγνείαν καὶ σφαλερότητα⁶.» ἐξ οὗ δέκνεται

(1) Ἰγνατ. Ἐπιστολ. πρὸς Πόλκ. § 5. Ἰουστίν. Ἀπολ. I κεφ. 15 καὶ 29 Ἀθηναγ. Πρεσβ. § 33.—Μινώκ. κεφ. 31 Θεοφιλ. Ἀντίох. πρὸς Ἀβδολύκ. III, 16. Ὀριγ. κατὰ Κέλσον V, 49. κ.τ.λ.

(2) Στρωμ. III, 12.

(1) Στρωμ. III, 18.—(2) Certum est quia impeditur sacrificium: indesinens ille qui conjugalibus necessitatibus servit. Unde videtur mihi quod illius est solius offerre sacrificium indesinens, qui indesinenti et perpetuae se deponit castitati (Num Homil. 23 § 3)

(3) «The Journal of Theol. Studies» Ἰουλ. 1908 σελ. 507.

(4) Τρωμ. εἰς Ματθ. Mingo 13 σ. 1241.

ὅτι παραδείγματα ἐγγάμων κληρικῶν καὶ αὐτῶν ἐτι τῶν εἰς τοὺς ἀνωτέρους τῆς Ἐκκλησίας βαθμοὺς προηγμένων δὲν ἦσαν σπάνια ἐν τῇ πράξει τῆς Ἐκκλησίας. Πρὸς δὲ ἡ ἱστορία τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων τῆς Ἐκκλησίας διέσωσεν ἡμῖν ἱκανὰ ὀνόματα ἐγγάμων κληρικῶν¹.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ μεμονωμένη μνεία γυναικὸς ἢ τέκνου πρεσβυτέρου τινὸς δὲν δύναται νὰ προσαχθῇ ὡς μαρτυρία πρὸς ἀκαταγώνιστον ἀπόδειξιν ὅτι τὸ μνημονεύμενον τέκνον δὲν ἐγεννήθη πρὸ τῆς εἰς τὸν κλῆρον εἰσόδου τοῦ πατρὸς καὶ ὅτι αἱ γαμικαὶ σχέσεις ἐξηκολούθουν ὑφιστάμεναι καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν, τοσούτῳ μάλλον ὁπω, ἐνεκα τῆς εἰς τὴν ἀγαμίαν ἀποδοδόμενης ἐξόχου τιμῆς, ἔστιν ὅτε ὁ ἐκ συμφώνου χωρισμὸς τῶν ἐγγάμων κληρικῶν ἢ καὶ ἡ κατάπαυσις τῶν συζυγικῶν αὐτῶν σχέσεων «ἵνα, κατὰ τὸ Ἀποστολικόν, καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι» δὲν ἦτο ἀπίθανος. Ἐν τούτοις ἐπίσης εἶναι βέβαιον, ὅτι τὸ παράδειγμα τοῦ ἐν Καρθαγένῃ πρεσβυτέρου Νοβάτου, οὗτος ἢ συζυγος, συνετεία βαναύσου διαγωγῆς αὐτοῦ τοῦ Νοβάτου, ὑπέστη ἐκτρωσιν², καὶ δι' ὅπερ ἡλέγχθη ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Κυπριανοῦ, δεικνυσιν, ὅτι οὐδεὶς γραπτὸς ἢ ἀγραφὸς νόμος ἀπηγορεύει εἰς τοὺς ἐγγάμους κληρικούς τὸ συζῆν μετὰ τῶν οἰκείων γαμετῶν, τὰς ὁποίας πρὸ τῆς χειροτονίας ἡγαγοντο· διότι, ὡς ὀρθῶς ὁ Bingham παρατηρεῖ εὐ Κυπριανὸς δὲν ἐλέγχει τὸν Νοβάτον, ὡς συνῶντα μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἢ καὶ τεκνοποιοῦντα μετὰ τὴν χειροτονίαν, ἀλλ' ὡς ὑπάτιον τοῦ φόβου τῶν τέκνων, αἵτινα ἐγέννησε³.

Φαίνεται ὁμως ὅτι κληρικοὶ τινες ἐγγαμοὶ ἐξ ἐλλικρινῶν ἢ καὶ ἐξ ἐπιπλάστου εὐλαβείας ζηλώσαντες τὴν ἐκ τῆς ἀγαμίας καρπομένην ἐκτίμησιν τῶν συνδεδεμένων αὐτῶν, προέβησαν εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκείνου ὁπρ οὕτοι ἐθεώρουν ὡς ἀπᾶρον πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ αὐτῶν ὑπουργήματος, καὶ ἀπέβαλον οὕτω τὰς ἐαυτῶν συζύγους. Τοιαύτη ὁμως αὐθαίρετος τῶν δεσμῶν τοῦ γάμου διάσπασις, συνήθης παρὰ τοῖς ἐθνικοῖς, ἀντέκειτο προδήλως εἰς τὴν περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου χριστιανικὴν διδασκαλίαν καὶ οὐδαμῶς ἡδύνατο νὰ τύχῃ τῆς ἐπιδαμνίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν. Αἱ ὑγιεῖς τῆς Ἐκκλησίας ἀρχαὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου διαφαίνονται ἐν Ἀποστολικῷ κανόνι ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ ἱερότης τοῦ γάμου ὑποστηρίζεται καὶ αἱ μινδεῖς ἀσκητικαὶ τάσεις αὐστηρῶς κατακρίνονται. Ὁ κανὼν ἔχει οὕτω: «Ἐπισκοπὸς ἢ Πρεσβύτερος ἢ Διάκονος

τὴν ἐαυτοῦ γυναῖκα μὴ ἐκβαλλέτω προφάσει εὐλαβείας, ἐὰν δὲ ἐκβάλῃ, ἀφορίζεσθω ἐπιμένων δὲ καθαρίζεσθω⁴».

Αὐταῖς εἰναι αἱ περὶ τῆς σχέσεως τοῦ ἱεροῦ κληρικοῦ πρὸς τὸν γάμον μαρτυρίαι, τὰς ὁποίας παρέχει ἡμῖν ἡ περίοδος τῶν τριῶν πρώτων τῆς Ἐκκλησίας αἰώνων καὶ ἐκ τῶν ὁποίων συνάγεται πρὸ παντὸς, ὅτι οὐδεμία ἱστορικὴ ἀνθεντία ἀπαντᾷ ἀποδεικνύουσα, ὅτι ὁ γάμος ἐλογίζετο ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἱερωσύνην.

(ἔπειτα συνέχια).

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΝΗΤΗΣ

¹ Ἀρχιεπισκόπος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

(1) Καν. 5· Βλ. π. ἐπίσης Καν. Ἀποστ. 51.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΑΛΩΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΒΑΛΑΣ Πνευματικὸν δικαστήριον

Καλεῖται ὁ Γεώργιος Γκαγκλαμάνης, καπνεργάτης, ὑπήκοος ὁθωμανῶν, ἐκ κατ' ὅρους Τρουμαλῆς τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου καταγόμενος, πρῶην κάτοικος Καβάλλας, νῦν δ' εἰς Βουλγαρίαν ἀποδημήσας καὶ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως, ἢ διὰ πληρεξουσίου, τὴν πρώτην δικάσειν ἡμέραν τετάρτην καὶ ὅραν 8ην τουρκιστί, μετὰ παρελεινὺν δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παρουσίας ἐνώπιον τοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Καβάλλας ἱερέοντος πνευματικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου του Γραμματικῆς τοῦ γένου Νικολάου Κολορίνα, κατοικοῦ Καβάλλας, ἐπὶ διαλύσει τοῦ γάμου τῶν λόγων ἐγκαταλείψεως. Ἐὰν δὲν ἐμφανισθῇ, θέλει δικασθῇ ἐρήμην.

Ἐν Καβάλλᾳ τῇ 5 δεκεμβρίου 1909.

Ὁ πρόεδρος

Ὁ τοῦ ἀγίου Σάββας ἐπίσκοπος

† Ὁ Πάτρις Αἰμιλιανὸς

1

Ὁ ἀρχιεραμεινέτης

I. A. Αναστασιάδης

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΒΕΡΡΟΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΟΥΣΗΣ Πνευματικὸν δικαστήριον

Προσκαλεῖται ὁ Τρύφων Μ. Μαρκοβίτσας, ὑπάλληλος, ὑπήκοος ὁθωμανῶν, ὁμιλούμενος ἐν Ναούσῃ τῆς ἐπαρχίας Βερροίας καὶ Ναούσης νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην τετάρτην καὶ ὅραν 8ην τῆς ἡμέρας τουρκιστί μετὰ παρελεινὺν μισθὸν καὶ ἐξήκοντα ἡμέρας ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως, ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ ἐν Ναούσῃ ἱερέοντος βου τμήματος τοῦ Μ. Ἐκκλησ. δικαστηρίου τῆς I. Μητροπόλεως Βερροίας καὶ Ναούσης αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τοῦ Εὐαγγέλιου Γρηγ. Τσιώμλου, κατοικοῦ Ναούσης, ἐπὶ ἀποδοσὶ ὑπερχημίνης καὶ συμπεριωνυμένης προίκοις. Ἐν ἐναντίῳ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγή δικασθῆσεται ἐρήμην.

Ἡ παρούσα κλήσις δημοσιεύσεται τρίς κατὰ συνέχiam διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδομένων ἐφημερίδων «Νεολόγου» καὶ «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ τῆς ἐν Θεσσαλονικῇ αἰτίας «Ἀληθείας».

Ἐν Ναούσῃ τῇ 23 νοεμβρίου 1909

Ὁ πρόεδρος

Ἀρχιεπίσκοπος Πολυκάρκος

1

Ὁ χρεὶ γραμματικῆς ἐκκληριῶν

Νικ. Ἀγ. Βέροος.

Υπεύθυνος ΧΡ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

(1) Βλ. ἐν ταῖς παρὰ Bingham Christian Antiqu. IV. 5· § 5^ο

(2) Κυπριανὸς ἐπιστ. 52 Minge 3 σελ. 752.

(3) Αὐτοῦ. IV § 6.